

FÉRFIAK GYESEN, GYEDEN?

FATHERS ON CHILD CARE LEAVE?

PROF. DR. BENCSIK ANDREA egyetemi tanár

Széchenyi István Egyetem

DR. JUHÁSZ TÍMEA irodavezető

Lohmann Animal Hungária Kereskedelmi Kft.

ABSTRACT

It is still somewhat rare today for a family to decide that the father should go on child-care leave instead of the mother. In spite of this, there have been several (primarily foreign) researches which indicate that the active participation of men in child-care can facilitate the harmonization of work and private life for women.

Still, we cannot say that there are a lot of men in today's Hungary who would willingly switch places with their partner and go on child-care leave for a shorter or longer period of time.

We conducted qualitative, as well as quantitative, researches in the autumn and winter of 2011 to find out the social opinion, acceptance and attitude towards the situation where the father is on gyes or gyed. In this essay, we are going to publish some partial results of the questionnaire phase of our research.

1. Bevezetés

Ma még világviszonylatban sem gyakori, ha egy család úgy dönt, hogy nem az édesanya, hanem az édesapa megy gyermekgondozási szabadságra. Hazánkban is a férfiak viszonylag kis százaléka (2007-ben a gyesen lévők kb. 4%-a volt édesapa) választja azt a lehetőséget, hogy hosszabb, vagy rövidebb időre gyermekgondozási szabadságon legyen, így szakítva meg a munkáját és a karrierjét.

Ez több okra vezethető vissza, amelyet a társadalomkutatók egyebek között azzal magyaráznak, hogy a férfiak ugyanazon munkakörben biztosított magasabb jövedelme a nőkkel szemben, még mindig a családokat arra ösztönzi, hogy az anyukák maradjanak otthon, ami összhangban van azzal a nézettel is, hogy a hagyományos családi szerepek elfogadottsága még mindig erősen él a társadalmi köztudatban (Wholgemuth, 2004).

A hagyományos családi munkamegosztást pártoló vélemény elsősorban az alacsonyabb iskolázottsági társadalmi rétegekben nyer támogatottságot, ugyanakkor a hagyományos szereptudat nemcsak az idősebb, de a fiatalabb korosztály körében is népszerű. Továbbá nemzetközi kutatások is igazolják (Pongrácz, 2005), hogy a

közép-kelet európai országok és közöttük a magyar társadalom is még mindig a hagyományos szerepmegosztást tartja többségében ideálisnak, sőt ez a nézet a 30 éven aluli, az átlagosnál magasabb képzettségű válaszadók körében is elfogadott.

Nem véletlen tehát, hogy 2011. őszén és telén mind kvalitatív, mind kvantitatív vizsgálatokat végeztünk a tekintetben, hogy megismerjük, milyen is a társadalmi hozzáállás, vélemény és elfogadottság ahhoz a helyzethez, ha egy édesapa van gyeseen, avagy gyeden. Tanulmányunkban ezen kutatásunk kérdőíves vizsgálatainak néhány részeredményét mutatjuk be.

2. A kutatás mente, módszerei és eredményei

A kutatás az elmúlt év második felében kezdődött, mely két részből állt. 2011. nyarán és őszén kvalitatív, mélyinterjú vizsgálatot végeztünk 7 olyan pár közreműködésével, ahol az apuka maradt otthon a gyermekkel. Mivel ezen kutatásunk eredményeit részletesen már korábban publikáltuk, így összefoglalóan csak néhány megállapítást szeretnénk közreadni a továbbiak megalapozása érdekében.

Egy pár kivételével a családok anyagi megfontolásból hozták meg azt a döntést, hogy az apuka maradjon otthon az édesanya helyett, míg egy család tekintetében érzelmi indokai voltak az édesapának, azaz több időt szeretett volna a gyermekével tölteni. Valamennyi pár esetében a környezetük furcsállotta, és volt olyan eset, ahol a munkáltató igen negatívan állt a család döntéséhez. Az édesapák az otthonlét alatt elsősorban az érzelmi intelligenciájukban éreztek fejlődést, empatikusabbak lettek, és a figyelmüket is jobban tudták egyszerre több dologra összpontosítani. Azon apukáknak, akik már visszatértek dolgozni, az újbóli munkába állás nem okozott érzelmi és gyakorlati problémát, bár egy munkafelvételnél nem vallották volna be, hogy gyeseen, illetve gyeden voltak. Végezetül valamennyi pár úgy érezte, hogy mind a párkapcsolatukra, mind a családi életükre pozitívan hatott a döntésük.

A kvalitatív vizsgálatunk bár nem tekinthető reprezentatívnak, mégis betekintést adott olyan párok életébe, akik már kipróbálták azt, hogy az édesapa marad otthon gyeseen, vagy gyeden. A kvalitatív kutatás tapasztalataira építve állítottunk össze a múlt év őszén egy olyan kérdőívet, amely segítségével szeretnénk volna megismerni, hogy milyen a társadalmi vélekedés ezzel az élethelyzettel kapcsolatban.

A kérdőív alapvetően több részből állt. Egyrészt vizsgáltuk, hogy milyen erősen él a megkérdezettekben a hagyományos családi szerepek elfogadása, másrészt külön foglalkoztunk azzal, hogy milyen vélemény alakult ki a válaszadókban azokkal az apukákkal és anyukákkal szemben, akik úgy döntenek, hogy kipróbálják, hogy az apuka maradjon otthon a gyermekkel. A mintagyűjtési technikánk a hólabda módszer volt, így vizsgálatunk nem tekinthető reprezentatívnak. A kutatásunk keretében 290 darab kérdőívet sikerült összegyűjtenünk.

A vizsgálat eredményeit egyváltozós és többváltozós statisztikai módszerrel elemeztük ki, így az utóbbiak közül kereszttábla-elemzést, klaszteranalízist alkalmaztunk. A kutatás részeredményeinek bemutatását a minta specifikálásával kezdjük.

Mintánk legnagyobb arányban hazánk 3 legfejlettebb régiójából származik. Így a Nyugat-Dunántúlról (47,2%), a közép-magyarországi régióból (29,7%), illetve a Közép-Dunántúlról (19%), míg a maradék 4,1%-t a Dél-Alföldről (3,1%), az észak-magyarországi régióból (0,7%) és az Észak-Alföldről (0,3%) gyűjtöttük. Célunk, hogy a jövőben azokat a régiókat is minél nagyobb részben tudjuk bevonni majd a kutatásba, amelyek most viszonylag alacsony arányban reprezentáltak. A megkérdezettek lakóhelyének település típusa alapján a válaszadók mintegy 66,4%-a városban élő volt, ugyanakkor például ezzel szemben mintegy 19,4%-uk az 5000-nél kevesebb lakosú falvakban laktak.

A kérdőív kitöltői a nemeket tekintve 59,7%-ban nők voltak, míg 40,3%-ban férfiak.

Az életkori eloszlást vizsgálva a kérdőívre válaszolók 55,2%-a 19 és 30 év közötti, míg 15,2%-uk 31 és 40 év közötti korosztály volt. A 41 évnél idősebb, de 50 évnél fiatalabbak 10,3%-ban voltak a mintában, míg az 50 év felettiek 17,2 %-ban, és végül 2,1%-ban azok a fiatalok, akik még nem töltötték be a 19. életévüket.

Az iskolai végzettséget tekintve 11,4%-ban alapfokú végzettségük, 46,9 %-uk középfokú tanulmányokat végzett, míg 41,7%-ban diplomás válaszadóink voltak. A megkérdezettek foglalkozását vizsgálva 45,6%-ban tanulók töltötték ki a kérdőívet, 25,8%-ban beosztott pozícióban dolgozók, 20,6%-ban vezető beosztásúak válaszoltak a kérdéseinkre, míg 8%-ban nyugdíjasokat és háztartásbelieket kérünk meg a kérdőív kitöltésére.

1. táblázat: A hagyományos családi szerepek elfogadottsága
Table 1.: The Acceptance of Traditional Family Roles

Állítás	N		Átlag	Szórás
	Érvényes	Hiányzó		
Napjainkban a karrier és a család nem összeegyeztethető egy nő számára.	288	2	2,68	1,217
Napjainkban a karrier és a család nem összeegyeztethető egy férfi számára.	285	5	2,34	1,254
A férfiak alapvető feladata a családban a családfenntartás.	289	1	3,41	1,216
A nők alapvető feladata a családban a gyermeknevelés és a háztartásvezetés.	288	2	2,92	1,188
A férfiaknak nem feladata az otthoni munkavégzés.	287	3	2,11	1,113
A nők számára a karrier mindig csak a család után következhet.	286	4	3,00	1,270
A férfiak számára a karrier mindig csak a család után következhet.	288	2	2,64	1,169

Forrás: saját táblázat

A kérdőív első részében arra voltunk kíváncsiak, hogy a megkérdezettek mennyire tudnak azonosulni a hagyományos családi munkamegosztás szerepeivel. Ennek alapján 5 fokozatú Likert-skálán állításokat fogalmaztunk meg, amelyről a válaszadóknak el kellett dönteniük, hogy mennyire értenek egyet, az adott állítással. Ha egyáltalán nem értettek egyet, az az 1-es jelentette a skálán, míg az 5-ös a teljes egyetértést mutatta. Az állításokkal kapcsolatos válaszok átlagait és szórását az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

A táblázat adataiból jól kivehető, hogy a válaszadók alapvetően a férfiak hagyományos szerepének az elfogadásával jobban tudnak azonosulni, mint a nőkével. Ugyanakkor az is látszik a táblázatból, hogy a nők kettős szerepmegfelelése azaz, hogy a munkában és az otthoni életében is teljesítenie kell egy nőnek, nehezebb egy nő számára, mint a férfiaknak. A kérdőív kitöltői azonban a férfiak szerepeit már kibővítik, ezt jól mutatja, hogy már kevésbé értenek egyet a válaszadók, hogy a férfiaknak nem feladata az otthoni munkavégzés. Bár tény, hogy valamennyi állítás mellett a szórások értéke azt is mutatja, hogy a válaszolók véleménye nem egyöntetű az adott kérdésekben.

Megvizsgáltuk továbbá azt is, hogy a kimondottan hagyományos szerepekre utaló két állításunk alapján, „A férfiak alapvető feladata a családban a családfenntartás.” és „A nők alapvető feladata a családban az otthoni munkavégzés.”, milyen homogén csoportokat tudunk alkotni a vizsgálati mintából.

A szegmentálás érdekében klaszterelemzést végeztünk, és a K-közép eljárást alkalmaztuk, amely igen jól kezeli a nagy elemszámokat is. Ennél a nem hierarchikus klaszterezési eljárás során az úgynevezett hierarchikus eljárásokkal szemben előre meg kell adni a klaszterek számát. Mi a vizsgálataink során a jobb interpretálhatóság és értelmezhetőség kedvéért két klasztert különítettük el. A klaszterek értelmezését a klaszter-centroidok alapján tesszük meg.

Az alábbi táblázat a klaszterezési eljárással kapott végső klaszterközéppontokat mutatja be:

2. táblázat: Végső klaszterközéppontok a hagyományos családi szerepekre utaló állítások alapján

Table 2.: Clusters Concerning Traditional Family Roles

Állítások	Klaszter	
	1	2
A férfiak alapvető feladata a családban a családfenntartás.	4	2
A nők alapvető feladata a családban a gyermeknevelés és a háztartásvezetés.	3	2

Forrás: saját táblázat

A végső klaszterközéppontok jelentése alapján az első klaszterbe azon válaszadókat tudjuk besorolni, akik viszonylagosan elfogadják a hagyományos szerepeket, igaz ez az elfogadási hajlandóság erősebb a férfi szerepeket illetően, mint

a nők esetében. Ugyanakkor a másik klaszterbe tartozók, már nem tudnak egyet érteni sem a hagyományos női, sem a hagyományos férfi családi szerepekkel, ők azok, akik már a „modern” felfogásoktól nem zárkoznak el.

Megvizsgáltuk a kutatásunkban, hogy milyen a nemek és a végzettség szerint az eloszlás a klaszterekben. Erre a vizsgálatára keresztábra-elemzést végeztünk.

A nem szerinti vizsgálatot az alábbi táblázat mutatja:

3. táblázat: Nemek szerinti eloszlás a klaszterekben
Table 3.: Distribution by Genders in the Clusters

			Klaszter	
			1	2
Nem	Férfi	db	86	30
		% Nemen belül	74,1%	25,9%
		% Adott klaszteren belül	43,0%	34,1%
	Nő	db	114	58
		% Nemen belül	66,3%	33,7%
		% Adott klaszteren belül	57,0%	65,9%
Összesen		db	200	88
		%	69,4%	30,6%

Forrás: saját táblázat

A táblázat adatai szerint mind a nők, mind a férfiak jellemzően az első klaszterben találhatók, azaz a válaszadóink elsősorban még mindig a hagyományos szerepeket részesítik előnyben és tudják elfogadni.

A Pearson-féle Khi-négyzet próba alapján nem volt szignifikáns kapcsolat a nemek és a klaszterbe besorolás alapján (Pearson-féle Khi-négyzet teszt: 2,016 df: 1 szign.: ,156 $p > 0,05$).

Ugyanígy megvizsgáltuk, hogy végzettség alapján milyen a megkérdezettek gyakorisága az egyes klaszterekben.

Az eredmények alapján elmondható, hogy valamennyi végzettségi szinten a hagyományos elveket fogadják el a válaszadók. A végzettségen belüli besorolás alapján elsősorban a középfokú végzettségűek 74,3%-ban tartoztak az első csoportba, az alap képzésűek esetében ez az arány 68,8%, míg a felsőfokúakat tekintve 64,2%.

A Pearson-féle Khi-négyzet próba ebben az esetben sem mutatott szignifikáns összefüggést, azaz a végzettség és a klaszterbe besorolás alapján (Pearson-féle Khi-négyzet teszt: 3,072 df: 2 szign.: ,215 $p > 0,05$).

Vizsgálati eredményeinket az alábbi táblázat mutatja:

4. táblázat: Végzettség szerinti gyakoriság a klaszterekben
Table 4.: Distribution by Qualification in the Clusters

			Klaszter	
			1	2
Végzettség	alap	db	22	10
		% Végzettségen belül	68,8%	31,3%
		% Adott klaszteren belül	11,0%	11,4%
	közép	db	101	35
		% Végzettségen belül	74,3%	25,7%
		% Adott klaszteren belül	50,5%	39,8%
	felső	db	77	43
		% Végzettségen belül	64,2%	35,8%
		% Adott klaszteren belül	38,5%	48,9%
Összesen		db	200	88
		% Végzettségen belül	69,4%	30,6%

Forrás: saját táblázat

Arra a kérdésünkre, hogy egyet értenek-e a válaszadók azzal, ha egy édesanya helyett az édesapa marad otthon a gyermekkel a válaszadóink 70,9%-a értett egyet. Megvizsgáltuk, hogy a nemek e tekintetben különböző véleményen vannak. A Pearson-féle Khi-négyszet teszt alapján azt láttuk, hogy a nők és férfiak tekintetében nincs szignifikáns különbség a kérdést illetően (Pearson-féle Khi-négyszet: 2,502 df: 1 szign.: ,114 $p > 0,05$). A nők mintegy 74,4%-ban tudták elfogadni a helyzetet, míg a férfiak esetében ez az arány 65,8%.

Megnéztük, hogy végzettség alapján látunk-e különbséget e kérdést illetően. A keresztábra- elemzés eredményei is azt mutatták, hogy míg az alapfokú végzettségűek 57,6%-a, addig a középfokúak 64,7%-a, míg a diplomások 81,7%-ban egyetértettek a helyzettel. A vélemények közötti szignifikáns különbséget a Pearson-féle Khi-négyszet próba igazolta (Pearson-féle Khi-négyszet teszt: 12,119 df: 2 szign.: ,002 $p < 0,05$).

A megkérdezettek, mintegy 51,7%-a gondolta úgy, hogy egy ilyen döntés alapvető indoka a párok részére az anyagi megfontolás lehet. A további indokok között többek között 14%-ban az anya karrierjét említették, 11,5%-ban gondolták úgy, hogy a munkahely elvesztése lehet az ok, érzelmi indokot, vagyis hogy az apa otthon akar lenni a gyermekével csak 6,6%-ban jelölték meg a válaszolók. Ugyanakkor például 7,3%-ban úgy vélték, hogy semmilyen indok és magyarázat nem lehet egy ilyen döntésre. Érdekes volt látni, hogy a férfiak mintegy 10,4%-a, míg a nők csak 5,3%-a vélekedett így. Talán nem véletlen ezért, hogy a helyzetnek a gyermek fejlődésére gyakorolt hatását illetően a nemek között szignifikáns véle-

ménnykülönbséget találtunk. Míg a nők 16,4%-a gondolta pozitívnak a hatást, a férfiak tekintetében ez 12,4% volt. Miközben a férfiak 28,3%-a vélte úgy, hogy nem tesz jót a gyermek fejlődésének, ez az arány a nők esetében 15,8% volt. Végezettül pedig, hogy ugyanolyan hatással lenne a gyerek fejlődésére, mintha az anya lenne vele, a férfiak 59,3%-a, míg a nők 67,8%-a értett egyet. A Pearson-féle Khi-négyzet teszt eredménye e tekintetben a szignifikáns különbséget igazolta: 6,643 df: 2 szign.: ,036 $p < 0,05$. Érdekelt minket, hogy a válaszadók, hogyan ítélik meg azokat az apukákat, akik gyesre, vagy gyedre mennek. A válaszadók 9,1%-a ítélte el ezeket a férfiakat, míg 90,9%-uk nem. Megnéztük, hogy mind nemenként, mind pedig végzettség szerint találunk-e valamilyen különbséget-e tekintetben.

Amikor a nemenkénti különbséget vizsgáltuk, azt tapasztaltuk, hogy míg a férfiak 14%-a elítéli ezeket az apukákat, addig a nőknél ez az arány csak 5,8%, azaz a nők toleránsabbak ezekkel a férfiakkal szemben. A Pearson-féle Khi-négyzet teszt is a különbséget igazolta (Pearson-féle Khi-négyzet teszt: 5,530 df: 1 szign.: ,019 $p < 0,05$).

A végzettség alapján vizsgálva kérdést, míg az alapfokú végzettek 21,2%-a, addig a közép 7,4%-ban, a felsőfokú végzettségűek pedig 7,7%-ban ítélték el az apákat. Ezt a szignifikáns vélemény-különbséget a Pearson-féle Khi-négyzet teszt alátámasztotta: 6,584 df: 2 szign.: ,037 $p < 0,05$. A vizsgálatunk során azt is megnéztük, hogy függetlenül attól, hogy elítélik vagy sem ezeket az édesapákat a válaszadók, mennyire értenek egyet ezen apukákkal kapcsolatos negatív állításokkal. 5 fokozatú Likert-skálán fogalmaztunk meg állításokat, ahol az 1-es az egyáltalán, míg az 5-ös a teljes egyetértést jelentette. Az állításokkal kapcsolatos átlagokat és szórásokat az alábbi táblázat tartalmazza:

5. táblázat: A gyesen és gyeden tartózkodó apukák megítélése
Table 5.: Opinions Concerning Men on Child Care Leave

Állítás	N		Átlag	Szórás
	Érvényes	Hiányzó		
Férfiatlannak tartom azokat a férfiakat, akik gyesre, vagy gyedre mennek.	286	4	1,86	1,246
Ha egy férfi gyesre-gyedre megy, végleg lemondhat a karrierjéről.	286	4	2,13	1,134
Szerintem elveszíti a családfői tekintélyét az a férfi, aki gyesre-gyedre megy.	286	4	1,88	1,168
Ha egy férfi gyesre megy, elveszíti az anyagi függetlenségét, és e tekintetben a párjának lesz kiszolgáltatva.	286	4	2,57	1,399

Forrás: saját táblázat

A táblázat átlagai azt mutatják, hogy a megkérdezettek nem igazán tudnak azonosulni az apák negatív megítélésével, azaz úgy gondolják, hogy sem a családban betöltött szerepét, sem pedig a karrierjét nem befolyásolja „végzetesen”, ha egy apuka gyesre, gyedre megy, igaz azzal már jobban egyet értenek, hogy az anyagi függetlenségében a társára lesz utalva.

A kutatásban nem csak azoknak az apukáknak a megítélését próbáltuk feltárni, akik elmennek gyesre, illetve gyedre, hanem azt is, hogy mi a véleményük a kérőív kitöltőinek azokról az édesanyjakról, akik helyett a párjuk marad otthon.

A válaszadók itt is, mint korábban az édesapáknál, 9,1%-ban tudták csak elítélni ezeket a mamákat. E kérdést elemezve megnéztük, hogy van-e nemenként, illetve a végzettség tekintetében szignifikáns véleménykülönbség. A vizsgálatunkban a nők voltak elnézőbbek ezekkel a mamákkal szemben, a férfiak 12,3%-ban ítélték el az anyukákat, míg a nők esetében ez az arány csak 7% volt. A Pearson-féle Khi-négyzet próba nem mutatott szignifikáns különbséget e tekintetben: 2,285 df: 1 szign.: ,131 $p > 0,05$.

A végzettség alapján vizsgálva a kérdést azt láttuk, hogy az alapfokú végzettségűek 18,8%-ban, a középfokú tanulmányokat végzetek 9,6%-ban, míg a diplomások 5,9%-ban nincsenek jó véleménnyel ezekről az anyjakról. A Pearson-féle Khi-négyzet próba itt sem mutatott szignifikáns összefüggést: 5,068 df: 2 szign.: ,079 $p > 0,05$.

A megkérdezetteknek az édesanyjakkal kapcsolatosan megfogalmazott állításokról - hasonlóan mint az apukák esetében - el kellett dönteniük, hogy mennyire értenek egyet az 5-ös skálán a megállapítással. Az 1-es az egyáltalán nem ért egyet, míg az 5-ös a teljes egyetértést jelentette. Az állításokkal kapcsolatos átlagokat és szórásokat, az alábbi táblázat foglalja össze:

6. táblázat: Azon nők megítélése, akik helyett a párjuk megy el gyesre, vagy gyedre

Table 6.: Opinions Concerning Mothers Whose Partner Goes on Child-Care Leave

Állítás	N		Átlag	Szórás
	Érvényes	Hiányzó		
Egy nőnek mindig választania kell a karrierje és a családja között.	285	5	2,72	1,283
Nem tekintem jó anyának azt a nőt, aki helyett a férje megy gyesre-gyedre.	285	5	1,93	1,133
Nem jó, ha egy családban a férj kevesebbet keres, mint a felesége.	283	7	2,99	1,368
Szerintem azok a nők, akik helyett a férjük megy el gyesre, nagy áldozatot hoznak a családjukért.	283	7	2,80	1,359

Forrás: saját táblázat

Az eredmények azt mutatják, hogy ezeket a nőket inkább a helyzet áldozatainak tekintik a válaszadók, mintsem rossz anyának. Igaz, többé-kevésbé elfogadják, hogy a nőknek mindig választaniuk kell a karrierjük és családjuk között.

Megnéztük továbbá a mamák megítélése során, hogy a két szélsőséges állítással kapcsolatban, azaz a „Nem tekintem jó anyának azt a nőt, aki helyett a férje megy gyesre-gyedre.” illetve a „Szerintem azok a nők, akik helyett a férjük megy el gyesre, nagy áldozatot hoznak a családjukért.” milyen homogén csoportokat tudunk létrehozni a mintánkból. A csoportok létrehozása céljából ismételt K-közép, nem hierarchikus klaszterezési eljárást alkalmaztunk. Az alábbi táblázat a klaszterek középpontjait mutatja be:

7. táblázat: Végső klaszterközponatok a nők megítélésével kapcsolatos állítások alapján
Table 7.: Clusters Concerning the Mothers Whose Partner Goes on Child –Care Leave

Állítás	Klaszter	
	1	2
Nem tekintem jó anyának azt a nőt, aki helyett a férje megy gyesre-gyedre.	1	3
Szerintem azok a nők, akik helyett a férjük megy el gyesre, nagy áldozatot hoznak a családjukért.	3	2

Forrás: saját táblázat

A klaszterközéppontok alapján az első klaszterbe azok tartoznak, akik jó anyának tekintik ezeket a mamákat és többé-kevésbé akár áldozatnak is tartják őket. A másik csoportban azok a válaszadóink vannak, akik sem a nők áldozat vállalásáról, sem pedig arról nincsenek meggyőződve, hogy jó anyák lennének. Megvizsgáltuk a kutatásban, hogy milyen a nemek és a végzettség szerinti eloszlás a klaszterekben. A nem alapján az eredményeket az alábbi táblázat mutatja:

8. táblázat: Nemek szerinti eloszlás a klaszterekben
Table 8.: Distribution by Genders in the Clusters

			Klaszter	
			1	2
Nem	Férfi	db	76	38
		% Nemen belül	66,7%	33,3%
		% Adott klaszteren belül	35,8%	54,3%
	Nő	db	136	32
		% Nemen belül	81,0%	19,0%
		% Adott klaszteren belül	64,2%	45,7%
Összesen		db	212	70
		%	75,2%	24,8%

Forrás: saját táblázat

A táblázat adatai azt tükrözik, hogy a férfiak jellemzően az első klaszterben vannak 66,7%-ban, ugyanígy a nők is, bár nagyobb arányban 81%-ban. A Pearson-féle Khi-négyzet alátámasztotta a szignifikáns összefüggést: 7,427 df: 1 szign.: ,006 $p < 0,05$. Végezetül megvizsgáltuk, hogy milyen a gyakoriság a végzettség alapján a klaszterekben. Az eredményeket a 9-es táblázat foglalja össze:

9. táblázat: Végzettség szerinti eloszlás a klaszterekben
Table 9.: Distribution by Qualification in the Clusters

			Klaszter	
			1	2
Végzettség	alap	db	17	14
		% Végzettségen belül	54,8%	45,2%
		% Adott klaszteren belül	8,0%	20,0%
	közép	db	99	36
		% Végzettségen belül	73,3%	26,7%
		% Adott klaszteren belül	46,7%	51,4%
	felső	db	96	20
		% Végzettségen belül	82,8%	17,2%
		% Adott klaszteren belül	45,3%	28,6%
Összesen		db	212	70
		% Végzettségen belül	75,2%	24,8%

Forrás: saját táblázat

Az első klaszterbe a táblázat alapján, a felsőfokúak 82,8%-a, a középfokúak 73,3%-a, míg az alacsonyabb végzettségűeknek már csak 54,8%-a tartozik, vagyis a végzettség emelkedésével nagyobb arányban voltak toleránsak a válaszadóink. A Pearson-féle Khi-négyzet teszt mutatja szignifikáns összefüggést: 10,691 df: 2 szign.: ,005 $p < 0,05$.

3. Összegzés

Tanulmányunk néhány részeredményét mutatta be annak a kutatásnak, amely alapvetően azt vizsgálta, hogy milyen a társadalmi hozzáállás ahhoz az élethelyzethez, amikor az édesapák mennek el a párjuk helyett gyermekgondozási szabadságra. A vizsgálati eredményeink alapján elmondható, hogy a megkérdezettek többsége még a hagyományos családi szerepekkel tud azonosulni.

Ugyanakkor válaszadóink kis arányban ítélik el azokat a nőket és férfiakat, akik úgy döntenek, hogy az apa marad otthon. Ezekben a kérdésekben a nők viszonylag toleránsabbnak mutatkoztak, valamint azt is tapasztaltuk, hogy az iskolai végzettség emelkedésével a válaszadók megértőbbek ezekkel a családokkal szemben.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Leah Ruppaner (2011): Conflict Between Work and Family: Investigation of Four Policy Measures, Social Indicators Research 2011 pp. 1-21. 1
- Pongrácz Tiborné (2001): A család és munka szerepe a nők életében. in: Nagy-Pongrácz (szerk.): Szerepváltozások 2001 Jelentés a nők és férfiak helyzetéről pp. 30-45.
- Pongrácz Tiborné (2005): Nemi szerepek társadalmi megítélése, Egy nemzetközi összehasonlítóvizsgálat tapasztalatai, in Nagy-Pongrácz-Tóth (szerk.): Szerepváltozások, pp.73-86.
- Spéder Zsolt (2009): Ellentmondó elvárások között..., in Nagy-Pongrácz (szerk.): Szerepváltozások 2011 pp. 207-228.
- Wholgemuth Brigitta (2004): Apák gyesein. <http://www.tusarok.org/rovatok/cikk.php?id=81>